

OBSAH

<i>Milan Zápotocký</i> , Badenská a řivnáčská kultura v severozápadních Čechách – Die Badener und Řivnáč-Kultur in Nordwestböhmen	383–458
<i>Jiří Doležel</i> , Městisko: zaniklá městská lokace 13. století na Prostějovsku – Městisko: Eine Stadtwüstung aus dem 13. Jahrhundert im Land von Prostějov (Mittelmähren)	459–508
MATERIALIA	
<i>Petr Neruda – Zdeňka Nerudová</i> , Loštice I – výzkum nové magdalénienské stanice na střední Moravě – Loštice I – Excavation of new Magdalenian site in the Middle Moravia	509–528
<i>J. Vincent S. Megaw – M. Ruth Megaw</i> , The antler implement from Soběsuky, feature no. 3472/91. An essay on early La Tène figural art in Bohemia – Parohový nástroj z objektu 3472/91 v Soběsukách, okr. Chomutov. Úvaha o časně laténském figurálním umění v Čechách	529–546
<i>Radka Kozáková – Ivana Boháčová</i> , Přírodní prostředí Pražského hradu a jeho zázemí v raném středověku – výpověď pylové analýzy sedimentů ze III. nádvoří – The natural environment of Prague Castle and its surroundings in the Early Middle Ages: Evidence provided by a pollen analysis of sediments from the Third courtyard	547–564
DISKUSE	
<i>Jan Kypka</i> , O metodě typologického výzkumu hradů (na příkladu tzv. hradů přechodného typu) – Zur Methode der typologischen Burgenforschung (am Beispiel der sog. Burgen des Übergangstyps)	565–610
NOVÉ PUBLIKACE	
<i>Jiří Macháček</i> , Evžen Neustupný: <i>Metoda archeologie</i> (Plzeň 2007)	611–613
<i>Jan Kypka, Frauke Fassbinder</i> : <i>Archäologische Untersuchungen zur Frühgeschichte der Stadt Chemnitz. Die Grabungen 1994–1995</i> (Dresden 2006)	613–618
Ralf Kluttig-Altman: <i>Von der Drehscheibe bis zum Scherbenhaufen. Leipziger Keramik des 14. bis 18. Jahrhunderts im Spannungsfeld von Herstellung, Gebrauch und Entsorgung</i> (Dresden 2006)	
Jens Beutmann: <i>Untersuchungen zu Topographie und Sachkultur des mittelalterlichen Zwickau. Die Ausgrabungen im Nordwesten des Stadtkerns</i> (Dresden 2007)	

<i>Jaroslav Řídký, Jenny L. Adams: Ground Stone Analysis. A Technological Approach (Salt Lake City 2002)</i>	619–621
<i>jk, Bodil Andersson red.: Snarsmon – resandebyn där vägar möts (Uddevalla 2008)</i>	621
<i>Roman Křivánek, Chris Gaffney – John Gater: Revealing the buried past. Geophysics for archaeologists (Tempus Publishing Ltd. 2003)</i>	621–622
<i>Ondřej Wolf, Clive Gamble: Archaeology. The Basics (London – New York 2008)</i>	622–623
<i>mj, Wiesława Gawrysiak-Leszczynska: Jak rysować zabytki archeologiczne. Podstawowe zasady dokumentacji (Biskupin 2003)</i>	623–624
<i>jk, Aron J. Gurevič: Historikova historie (Praha 2007)</i>	624–625
<i>Sl. Vencl, Michał Kobusiewicz – Jacek Kabaciński eds.: Studies in the Final Palaeolithic Settlement of the Great European Plain (Poznań 2007)</i>	625
<i>Ladislav Holík, Jan Kock – Else Roesdahl red.: Boringholm – en østjysk træborg fra 1300-årene (Højbjerg 2005)</i>	625–627
<i>Markéta Končelová, David Lewis-Williams – David Pearce: Inside the Neolithic Mind: Consciousness, Cosmos and the Realm of Gods (London 2005)</i>	627–629
<i>jk, Lech Marek: Broń biała na Śląsku (XIV–XVI wiek) (Wrocław 2008)</i>	629–630
<i>M. Gojda, Václav Matoušek: Třebel. Krajina po bitvě (Praha 2006)</i>	630–631
<i>Jan Kypka, Uta Maria Meier: Die früh- und hochmittelalterliche Siedlung bei Schuby, Kreis Schleswig-Flensburg (Neumünster 2007)</i>	631–632
<i>mj, Průzkumy památek XV/1, 2008</i>	632–635
<i>jk, Petr Sommer: Svatý Prokop. Z počátků českého státu a církve (Praha 2007)</i>	635–636
<i>Petra Stránská, Jana Velemínská – Jaroslav Brůžek eds.: Early Modern Humans from Předmostí near Přerov, Czech Republic. A new reading of old documentation (Praha 2008)</i>	636–638

Badenská a řivnáčská kultura v severozápadních Čechách

Die Badener und Řivnáč-Kultur in Nordwestböhmen

Milan Zápotocký

Práce vychází ze soupisu nálezů badenské a z ní vyrůstající řivnáčské kultury na území severozápadních Čech. Podává přehled stavu výzkumu, nálezové základny a přírodního prostředí sídelních regionů – dolního Poohří a Podřipska, Podkrušnohorského úvalu a středního Poohří, sleduje strukturu osídlení obou kultur a jeho datování. Badenská kultura je zde zastoupena podstatně slaběji než ve středočeských regionech, přičemž spolehlivě doložené je až osídlení z doby mladší fáze středního (klasického) stupně. Datovatelné soubory řivnáčské kultury zase všechny spadají pouze do jejího staršího stupně, což naznačuje, že tato kultura zde existovala kratší dobu než ve středních Čechách, nejspíše z důvodu příchodu kultury kulovitých amfor. Snad ze stejného důvodu zde, na rozdíl od středních Čech, nedošlo k rozvoji výšinných sídlišť. Rozdíly mezi situací v severozáp. a středních Čechách skýtají možnost sledovat na regionální úrovni proměny, k nimž zde v průběhu šesti fází středního eneolitu docházelo.

severozápadní Čechy – eneolit – badenská kultura – řivnáčská kultura – osídlení – periodizace

Baden and Řivnáč culture in northwest Bohemia. *The work is based on a list of Baden culture finds and those from the ensuing Řivnáč culture in the territory of northwest Bohemia. It provides an overview of the status of research, the base for finds and the natural environment of the settlement regions – the lower and central Ohře River regions, Říp Hill surrounding and region under Krušné hory/Mts.: the work follows the settlement structure of both cultures and the dating of this settlement. Baden culture is represented here to a significantly weaker extent than in central Bohemian regions and settlement is not reliably documented until the later phase of the middle (classic) stage. On the other hand, the datable Řivnáč culture assemblages fall exclusively into its earlier stage, indicating that this culture existed here for a shorter period than in central Bohemia, most likely due to the arrival of the Globular Amphora culture. Perhaps this is the same reason there was no development of hillforts here as in central Bohemia. The differences between the situations in northwest and central Bohemia offer an opportunity to follow the transformations on the regional level that occurred here during the course of the six phases of the middle Eneolithic period.*

northwest Bohemia – Eneolithic – Baden culture – Řivnáč culture – settlement – periodization

Městisko: zaniklá městská lokace 13. století na Prostějovsku

Městisko: Eine Stadtwüstung aus dem 13. Jahrhundert im Land
von Prostějov (Mittelmähren)

Jiří Doležel

Příspěvek publikuje první poznatky o opevněné městské lokalitě, nově zjištěné v lesnatém údolí říčky Okluky na východním okraji Dražanské vrchoviny na střední Moravě. Povrchový průzkum, prospekce pomocí detektoru kovů a drobné sondáže, realizované v letech 2002–2006, umožnily identifikovat ve svahitěm říčním zákrutu oválný sídlištní areál 270 x 210 m (ca 3,5 ha), ohrazený zemním opevněním proměnlivé mocnosti a skladby. Vnitřní plochu tohoto útvaru zaujala intenzivní a systematicky uspořádaná zástavba (sledovat lze zahloubené suterény, destrukce nadzemních staveb, technické objekty, ohrazení parcel). Lokace druhé poloviny 13. stol. vznikla zřejmě jako trhové středisko dominia pánů z Lešan, úzké vazby mohla mít i na těžbu a zpracování železných rud v těsném okolí. Po zániku na počátku 14. stol. se dále vyvíjel pouze protější sídelní komplex hradu Vícov; objasnění vzájemných relací obou objektů zůstává úkolem dalšího studia.

vrcholný středověk – Morava – městské zřízení – zaniklé městské lokace

***Městisko. Deserted 13th century town in the Prostějov region, central Moravia.** The work publishes the first information about a fortified town site newly discovered in a wooded valley near Prostějov. Surface research, prospecting using a metal detector and small probes conducted between 2002 and 2006 enabled the identification of an oval-shaped settlement on sloping ground in a bend of the Okluka stream. The 270 x 210 m area (ca. 3.5 ha) is surrounded by earth fortifications of varying strength and composition. The inner area of the settlement was intensively and systematically built up (recessed cellars, the destruction of above-ground structures, technical objects, enclosure of parcels). The location was created in the second half of the 13th century, apparently as a market centre for the domain of the Lords of Lešany; the site may also be closely related to nearby mining and processing of iron ore. Following the decline of the settlement at the beginning of the 14th century only the neighbouring Vícov castle settlement continued to develop. An explanation of the relationship between the two settlements will be the subject of future study.*

Late Middle Ages – Moravia – town establishment – town location – deserted towns

JIŘÍ DOLEŽEL, Archeologický ústav AV ČR, v.v.i., Královopolská 147, CZ-612 00 Brno; jdol@iabrno.cz